

גליון תתלה • ערש"ק פרשת חוקת

לקראת שבת

עיונים וביאורים בפרשת השבוע

איך איבד עוג את זכותו של אברהם?

"אפר פרתו של משה" בעבודת האדם

גדר חיוב הצנעת אפר פרה "למשמרת"

נשיא ישראל לעולם לא ישכח

מכון אור החסידות

סניף ארץ הקודש
ת.ד. 2033
כפר חב"ד 6084000
03-738-3734
Likras@likras.org

Or Hachasidus

Head Office
1469 President St. #BSMT
Brooklyn, NY 11213
United States
(718) 534-8673

צוות העריכה וההגהה: הרב לוי יצחק ברוק, הרב משה גורארי,
הרב מנחם מענדל דרוקמן, הרב צבי הירש זלמנוב, הרב שלום חריטנוב, הרב מנחם
טייטלבוים, הרב אברהם מן, הרב יצחק נוב, הרב מנחם מענדל רייצס, הרב אליהו שוויכה

פתח דבר

בעזה"ת.

לקראת שבת קודש פרשת חוקת, הננו מתכבדים להגיש לקהל שוחרי התורה ולומדי, את קונטרס 'לקראת שבת' (גליין תלה), והוא אוצר בלום בעניני הפרשה מתוך רבבות חידושים וביאורים שבתורת נשיא ישראל ומנהיגו, כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש צוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

וזאת למודעי, שבדרך כלל לא הובאו הביאורים כאופן אמירתם, ואף עובדו מחדש ונערכו ע"י חברי המערכת, ולפעמים בעת העיבוד הושמט ריבוי השק"ט בפרטי הענינים והרחבתם עם המקורות כפי שהם מופיעים במקורם [ובפרט, במדור "חידושי סוגיות", שמופיעים כאן רק עיקרי הדברים], ויש להיפך, אשר הביאורים נאמרו בקיצור וכאן הורחבו ונתבארו יותר ע"פ המבואר במקומות אחרים בתורת רבינו. ופשוט שמעומק המושג וקוצר דעת העורכים יתכן שימצאו טעויות וכיו"ב, והם על אחריות המערכת בלבד, ושגיאות מי יבין.

ועל כן פשוט שמי שבידו הערה או שמתקשה בהבנת הביאורים, מוטב שיעיין במקורי הדברים (כפי שנסמנו בתוכן הענינים), וימצא טוב, ויוכל לעמוד בעצמו על אמיתות הדברים.

◇ ◇ ◇

ויה"ר שנוכה לקיום היעוד "כי מלאה הארץ דעה את ה'", ונוכה לשמוע תורה חדשה, תורה חדשה מאתי תצא, במהרה בימינו ותיכף ומיד ממש.

בברכת שבתא טבא
מכון אור החסידות

תוכן ענינים

מקרא אני דודש.....ב

למה נאמר "ויכו" לשון רבים כש"משה הרגו"?

מה מוכיח רש"י מהתיבות "עקר טורא בר תלתא פרסי"? / איך איבד עוג את זכותו של אברהם? / ביאור אופן הריגת משה את עוג בשליחותם של ישראל שהיו מחויבים להרגו מדין "השכם להרגו"

(ע"פ לקוטי שיחות ח"ה עמ' 134 ואילך)

פנינים.....ה

בין פרה אדומה לשאר החוקים (ע"פ לקוטי שיחות ח"ה עמ' 123 ואילך)

המשותף לשירת הים ושירת הבאר (ע"פ לקוטי שיחות חב"נ עמ' 153 ואילך)

יינה של תורה.....ו

סוד פרה אדומה שעשה משה במדבר

מדוע נתייחד משה שאפר פרתו הוא נצחי, והוא היחיד שהבין את טעם מצוות פרה אדומה? / מהו סוד "תבוא פרה ותכפר על מעשה העגל"? / איך מבטלים את עניין המיתה הרוחנית? / ומהי עבודת פרה אדומה שבכל יום? / "אפר פרתו של משה" בעבודת האדם בכל דור ודור

(ע"פ לקוטי שיחות חל"ג עמ' 127 ואילך)

פנינים.....ז

"נחש ממית" שהופך ל"נחש מחי" (ע"פ לקוטי שיחות ח"ג עמ' 75 ואילך)

הקב"ה קורא נחש – ולא התורה (ע"פ לקוטי שיחות ח"ג עמ' 76 ואילך)

חידושי סוגיות.....י

חייב הצנעת אפר פרה "למשמרת"

יפלפל כמה שהביא הרמב"ם בספר הלכותיו פירוט כל פרות שנעשו מימות עולם ועד מקדש העתיד דלכאורה אין בזה דין / ויסיק דיש בזה חיוק והבהרת הגדר ההלכתי דחייב הצנעת האפר "למשמרת"

(ע"פ לקוטי שיחות חב"ה עמ' 131 ואילך)

תורת חיים.....י

בעיות עם השכנים

דרכי החסידות.....טו

נשיא ישראל לעולם לא ישכח

מקרא אג' הדש

ביאורים בפשוטו של מקרא

למה נאמר "ויכו" לשון רבים כש"משה הרגו"?

מה מוכיח רש"י מהתיבות "עקר טורא בר תלתא פרסי"? / איך איכר עוג את זכותו של אברהם? / ביאור אופן הריגת משה את עוג בשליחותם של ישראל שהיו מחוייבים להרגו מדין "השכם להרגו"

א. בסוף פרשתנו מדובר אודות מלחמת עוג בישראל, ומסיים: "ויאמר ה' אל משה, אל תירא אותו, כי בידך נתתי אותו ואת כל עמו ואת ארצו, ועשית לו כאשר עשית לסיחון מלך האמורי אשר יושב בחשבון. ויכו אותו ואת בניו ואת כל עמו וגו'".

והנה, מפשטות לשון הכתוב משמע לכאורה שכלל ישראל הם שהכו (הרגו) את עוג, בניו ועמו; אך בפירושו רש"י מחדש שמשא הוא זה שהרג את עוג:

"ויכו אותו – משה הרגו, כדאיתא בברכות בהרואה: עקר טורא בר תלתא פרסי וכו'".

ועיין במדור זה לתשע"א שנתבאר באר היטב מקור דברי רש"י ש"משה הרגו" (ע"פ הנתבאר בלקוטי שיחות ח"ח עמ' 134 ואילך); ועתה יתבאר בעז"ה המשך דברי רש"י שהביא ראי' לזה – "כדאיתא בברכות בהרואה 'עקר טורא בר תלתא פרסי וכו' – דכד דייקת שפיר, אין זה רק מראה מקום בעלמא, אלא שבציון זה כוונת רש"י ליישב קושיא בתוכן הענין.

ב. ביאור הדברים:

לשון הגמרא בברכות (נד, ב) היא – "אמר: מחנה ישראל כמה הוי? תלתא פרסי. איזיל ואיעקר טורא בר תלתא פרסי, ואישדי עליהו ואיקטלינהו. אזל עקר טורא בר תלתא פרסי, ואייתי על ריש'. ואייתי קודשא בריך הוא עלי' קמצי (נמלים), ונקבה ונחית בצוארי'. הוה בעי למשלפה, משכי שיני' להאי גיסא ולהאי גיסא ולא מצי למשלפה. . משה כמה הוה? עשר אמות. שקיל נרגא בר עשר אמינ; שוור (קפץ למעלה) עשר אמינ; ומחיי בקרסולי' וקטלי'".

לקראת שבת

ה

והנה, הראי' על זה שמשא הוא שהרג את עוג היא מסיום הענין - "ומחיי' בקרפול' וקטל'"; שמשא קפץ והכה את עוג בקרסולו והרגו;

אולם רש"י מעתיק מדברי הגמרא דוקא את התיבות שבתחילת הענין - "עקר טורא בר תלתא פרסי", ולכל המשך הסוגיא מציין רק "וכו'". והדבר פלא: באם כוונת רש"י בהעתקת דברי הגמרא אלו, להוכיח שמשא הרגו לעוג, מדוע העתיק בפירוש דוקא תיבות אלו, שאין בהן כל משמעות שמשא הוא שהרג את עוג?

ואם בדוחק נפרש שכוונת רש"י היא לציין התחלת הסוגיא - אז הי' לו להעתיק רק התיבות "עקר טורא"; ולמה הוצרך להעתיק גם זה שההר ("טורא") הי' "בר תלתא פרסי"?

ג. ויש לומר, שבהעתקת לשון הגמרא התכוון רש"י לדבר אחר, והוא, ליישב את השאלה הפשוטה המתעוררת אצל כל תלמיד: אם אכן "משה הרגו" לעוג - למה נאמר "ויכו אותו" בלשון רבים?

ואמנם, לכאורה יש ליישב זה בפשטות: המשך הכתוב הוא "ויכו אותו" ואת בניו ואת כָּ עֲמוֹ. ובכן: אמנם עוג עצמו נהרג בידי משה, אבל בניו וכל עמו נהרגו על ידי יהודים אחרים; וכדי לקצר בלשונו, אמר הכתוב כִּבְלָאוֹת: "ויכו אותו ואת בניו ואת כל עמו" - כשהכוונה בזה היא שמשא וישראל ביחד הרגו אותו ואת בניו ועמו ("אותו" - משה בעצמו, ו"בניו וכל עמו" - כלל ישראל).

אבל אין זה מספיק, כי:

זה שעוג נהרג דוקא על ידי משה בעצמו (ודלא כסיחון שלא מצינו בו דבר זה), הוא משום שכדי להתגבר על עוג הי' צורך דוקא בזכותו של משה. כי לעוג היתה "זכותו של אברהם" - שלכן בתחילה הי' משה ירא מפניו (כדברי רש"י לעיל מיני); ולכן אמר הקב"ה למשה "אל תירא אותו כי בידך נתתי אותו" - שלמרות "זכותו של אברהם" יהי' בזכותו שֶׁ מֹשֶׁה לִנְצַח אותו (ראה גור ארי' על אתר, ובארוכה במדור זה בתשע"א).

ומעתה, כיון שלצורך הריגתו של עוג הי' צורך בזכות מיוחדת של משה רבינו בכבודו ובעצמו, בעוד שלצורך הריגת "בניו וכל עמו" לא הי' צורך בזכות זו - אינו מתאים שהכתוב יכלול את כולם ביחד, בלשון "ויכו", רק כדי לקצר בלשונו. ושוב קשה איפוא, למה אין הכתוב מייחד את הריגת עוג בידי משה (על ידי שיאמר "ויך אותו", וכיו"ב)?

וכדי ליישב זה - העתיק רש"י את לשון הגמרא "עקר טורא בר תלתא פרסי", כדלקמן.

ד. הטעם שעוג עקר הר בגודל זה, הוא בהתאם לשטח מחנה ישראל; כיון שישראל חנו בשיעור של שלוש פרסאות, לכן לקח עוג הר בגודל שלוש פרסאות, כי בכוונתו היתה - על ידי הר זה - להשמיד להרוג ולאבד (ח"ו היל"ת) את כָּ מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל.

מובן איפוא, שגם אם לפני כן היתה לעוג זכות מיוחדת, "זכותו של אברהם", הרי במעשה זה - "עקר טורא בר תלתא פרסי" - הוא הפסיד זכות זו: כאשר הוא עוקר הר

לקראת שבת

בגודל מחנה ישראל ובכוונתו על ידי זה לַבְטֵא לַגְמְרִי ח"ו את זרעו של אברהם - בוודאי ובוודאי שאין עוד מקום שזכותו של אברהם תגן עליו.

ומעתה נמצא, שאמנם מלכתחילה אמר הקב"ה למשה "אל תירא אותו כי בידך נתתי אותו", שעוג יפול דוקא "בידך" של משה - כי ה' צורך בזכות מיוחדת להתגבר עליו, שהיא נתונה דוקא למשה;

אבל לאחר שעוג "עקר טורא בר תלתא פרסי", ובמעשה זה הפסיד את "זכותו של אברהם" (כנ"ל) - הרי מעתה ואילך אין עוד צורך בזכותו המיוחדת של משה, ובעצם היו יכולים גם יהודים אחרים להורגו באותה שעה. ולכן נאמר "ויכו" בלשון רבים (כלי הבחנה בין משה לכלל ישראל), כי אמנם בפועל משה הרגו, אך לא ה' הכרח בדבר והי' אפשרי שגם יהודים אחרים יהרגוהו.

וליתר ביאור:

ברגע שעוג "עקר טורא בר תלתא פרסי", הרי חל עליו גדר של "רודף" אחר כל יהודי ויהודי. ובמילא, חלה על כל יהודי חובה להכותו - "הבא להרגך השכם להורגו" (רש"י משפטים כב, א. ובכ"מ)!

ונמצא, שכאשר בא משה והרגו, הרי שהוא עשה זאת בתור שליח של כל ישראל כולם, ושפיר כתיב "ויכו" בלשון רבים. וק"ל.

בין פרה אדומה לשאר החוקים

זאת חוקת התורה

לפי שהשמן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה, לפיכך כתב בה חוקה, נורה היא מלפני, אין לך רשות להרהר אחרי (יט, ב. רש"י)

לעיל בפ' אחרי (יח, ד) פירש רש"י ש"חוקים" הם "דברים שהם גזירת המלך, שיצר הרע משיב עליהם למה לנו לשומרן ואומות העולם משיבים עליהן כו', גזרתי עליכם, אי אתם רשאים להפטר". ויש לבאר השינויים בלשון רש"י מהכא להתם:

איתא במדרש (במדב"ר פ"ט, ג) ששלמה המלך הבין את טעמם של כל חוקי התורה, מלבד פרה אדומה. ומזה מוכח, דשאר החוקים הם בכללותם בגדר השכל, ויש בהם טעם שאפשר להבינו, אלא שיש עליהם קושיות ותמיהות, ולכן שלמה הי' יכול לעמוד עליהם; משא"כ פרה אדומה אינה בגדר השכל כלל, ולפיכך גם שלמה לא הי' יכול לעמוד על טעמה.

וזהו הטעם שבפרשת אחרי, דמיירי בשאר החוקים, נקט רש"י "היצר הרע משיב עליהם", היינו שמקשה עליהם קושיות ופרכות, ועי"ז מסית את האדם שלא לקיימם. ולפיכך ציוותה תורה במיוחד על החוקים, ללמדנו ש"גזירות הן ואי אפשר להפטר מהם".

משא"כ בפרה אדומה, שאין לשכל האנושי שום השגה בה - אי אפשר ליצר הרע להשיב על המצוה בטענות שכליות, שהרי מצוה זו מעיקרא אינה בגדר השכל, אלא הוא יכול רק להקניט את ישראל על שעושים דבר שאין לו שום טעם ושכל.

ולכן בפרשתנו, דמיירי בפרה אדומה,

נקט רש"י "שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל", היינו שמצדין לישראל ומקניטים אותם, ולא שמסיתים אותם שלא לקיים את המצוה. וזהו גם מ"ש רש"י "אין לך רשות להרהר אחרי" (ולא "להפטר"), כי בנדו"ד אין כוונת השטן להסית את ישראל שלא לקיים המצוה, אלא רק לגרום להם "להרהר אחרי" ולא להרגיש טעם בקיומה, ועי"ז הזהירה תורה "אין לך רשות להרהר אחרי".

המשותף לשירת הים ושירת הבאר

אז ישיר ישראל את השירה הזאת

(כא, יז)

יש לבאר הטעם שדוקא בשני נסים, נס הבאר שבפרשתנו ונס קריעת ים סוף, מציינו שאמרו בני ישראל שירה, ולא בשאר נסים - כי בשני נסים אלו מציינו הנהגה מיוחדת שלא היתה בשאר הנסים:

בשאר הנסים, כשבני ישראל היו במצב של סכנה מאומות העולם - הי' נס הישועה וההצלה באופן שבני ישראל נלחמו באויביהם, ובאופן נסי גברו עליהם ונצחום.

משא"כ בקרי"ס כתוב "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון" (בשלה יד, יד), היינו שבני ישראל ניצלו מאויביהם בלי שהוצרכו לעשות שום פעולה. וגם בנס הבאר היתה ההצלה באופן זה, וכלשון הבחיי "ישראל רואין כו' איך הקב"ה נלחם בשבילם כו', והן אין יודעים בזה כלום".

ונס הנעשה באופן זה מורה על חיבה יתירה מהקב"ה לבני ישראל, שמצילים מיד אויביהם באופן שלא יצטרכו לעשות שום פעולה, ומחמת חיבה מיוחדת זו אמרו בני ישראל שירה לקב"ה.

סוד פרה אדומה שעשה משה במדבר

מדוע נתייחד משה שאפר פרתו הוא נצחי, והוא היחידי שהבין את טעם מצוות פרה אדומה? / מהו סוד "תבוא פרה ותכפר על מעשה העגל"? / איך מבטלים את עניין המיתה הרוחנית? / ומהי עבודת פרה אדומה שבכל יום? / "אפר פרתו של משה" בעבודת האדם בכל דור ודור

במצוות פרה אדומה מצינו שייכות מיוחדת למשה רבנו:

א. בכתוב נאמר "ויקחו אליך פרה אדומה", שהפרה תלקח אל משה רבנו דייקא, ודרש ר' יוסי ב"ר חנינא (תנחומא פרשתנו ח. במדבר רבה פ"ט ו) שאף שנעשו כמה וכמה פרות אדומות במשך השנים, מכל מקום ישנו עניין מיוחד בפרה שעשה משה – "שכל הפרות בטלות, ושלך קיימת".

וכן מצינו בנוגע לפרות שעשו במשך הדורות, שבכולן היו מזין על המתעסקים בעשייתן מאפר פרה ראשונה שעשה משה, שכן אמרו במשנה (פרה פ"ג מ"ו. וכן נפסק ברמב"ם הל' פרה אדומה פ"ב ה"ו) שמזין על הכהן מאפר כל הפרות הקודמות, ואם לא מצאו אלא "מאחת" מזין ממנה. וכתבו במפרשים (ראה משנה אחרונה שם, ע"פ תוי"ט שם מ"ג) שלעולם ימצא לכל הפחות אפר פרה אחת, משום שאפר פרה שעשה משה קיים לעולם.

ב. מצוות פרה אדומה היא מצוה שאין טעמה מושג בשכל האנושי, ואפילו שלמה המלך שעמד על טעם כל חוקות התורה ואמר עליהם "על כל אלה עמדתי", מכל מקום לא הבין את טעם פרה אדומה, ואמר עלי' "והיא רחוקה ממני" (קהלת ז, כג. וראה תנחומא שם ו (קרב לסופר). במדב"ר שם, ג (בסופר)).

ומכל מקום, דרשו חז"ל שמה רבנו זכה לידע את טעם מצוות פרה אדומה, ודייקו זאת מן הלשון "ויקחו אליך" – "לך אני מגלה טעם פרה" (תנחומא ובמדבר רבה שם).

ויש לעיין היטב בדבר, מפני מה נתייחדה מצוות פרה אדומה, שדווקא בה מודגש כל כך חלקו של משה רבנו, שפרתו קיימת לעד, והוא היחידי שהבין את טעמה.

פרה אדומה – ביטול עניין המיתה

בטעם מה שפרה אדומה באה נקבה, שלא ככל קרבנות הציבור שהם מן הזכרים, אמרו חז"ל: "אמר הקב"ה תבוא פרה ותכפר על מעשה העגל" (תנחומא שם ח, ובמדב"ר פ"ט, ח).

מובן, שהקשר בין פרה אדומה לחטא העגל אינו רק במה שבחיצוניות העגל הוא ולד הפרה, אלא יש עניין מהותי המקשר בין פרה אדומה לחטא העגל.

וביארנו במפרשים (כלי יקר, אלשיך, ש"ך עה"ת, עץ הדעת טוב להרח"ו, ועוד), שחטא העגל חידש בבני ישראל את עניין המיתה. כי בשעת בריאת האדם, קודם החטא, לא הי' כלל ענין של מיתה, והוא התחדש רק מחטא עץ הדעת. בשעה שעמדו ישראל על הר סיני "פסקה זוהמתן" (שבת קמו, א), ונתבטל אצלם עניין המיתה, ולאחר מכן בחטא העגל חזרה זוהמתן (זהר ח"א נב, ב. ועוד), ונתחדש גם עניין המיתה.

ומעתה מובנת השייכות בין פרה אדומה לחטא העגל: בחטא העגל נתחדש עניין המיתה, ועל ידי כפרת חטא העגל, מתבטל עניין המיתה, וממילא מתבטלת גם טומאת מת שנגרמת על ידי עניין המיתה.

וזהו עניין מה ש"תבוא פרה ותכפר על מעשה העגל": פעולת פרה אדומה בטהרת טומאת המת, היא תוכן עניין כפרת חטא העגל שגרם את מציאות המיתה אצל בני ישראל. ונמצא, שעניינה הרוחני של פרה אדומה אינו רק ביטול טומאת מת, כי אם לבטל מעיקרא את סיבת הטומאה – עניין המיתה שחזר בעת חטא העגל.

נצחיות אצל משה רבנו

ומעתה יש לבאר מדוע פרה אדומה שייכת במיוחד למשה רבנו:

אחת ממעלותיו המיוחדות של משה רבנו הוא עניין הנצחיות. כך מצינו בגמרא (סוטה ט, א. וכן בתנא דב"א רבה פ"ח) שמשכן שבנה משה לא נחרב אלא נגזז, וביארו בספרים שהוא משום ש"דבר הנקרא על שם משה רבנו לא נתבטל לעולם" (צפנת פענח לגאון הרגזיבי ריש פרשת תרומה).

גם בנוגע לפרה אדומה גופא מצינו גבי משה את עניין הנצחיות, וכמובא לעיל שאפר פרתו של משה רבנו הי' קיים תמיד והזו ממנו בכל ח' הפרות שנעשו אחריו, ועדיין הוא קיים וישתמשו בו גם עבור הפרה שיעשה מלך המשיח.

וגם אודות משה רבנו בעצמו אמרו בגמרא (סוטה יג, ב) "לא מת משה... מה להלן עומד ומשמש, אף כאן". והיינו שפעולתו של משה רבנו נצחית וממשיכה גם לאחר חיים חיותו בעלמא דיין.

ועל כן, עניין הטהרה של פרה אדומה, שמהותה היא ביטול המיתה מעיקרא, שייך וקשור למשה רבנו דווקא. כח הטהרה שמבטל את המיתה, קשור עם עניין הנצחיות ושליטת

ההפסק והמיתה של משה רבנו.

ולכן נאמר בפרה אדומה "ויקחו אליך", אל משה דווקא, ולכן עשיית כל הפרות תלוי באפר פרתו של משה רבנו, כי כל עניין הטהרה הוא מכח הנצחיות של משה רבינו.

לעורר בעצמו את כח המסירת נפש להשי"ת

כאשר מביטים בשטחיות, נראה שעניין הנצחיות וביטול המיתה בכחו של משה רבנו לא שייך בדורות אלו, כאשר אין לנו אפר פרה אדומה, ואי אפשר לטהר טמאי מתים.

אמנם, לאמיתו של דבר אי אפשר לומר כן, שהלא "התורה היא נצחית" (תניא פ"ז. וראה ספר המאמרים מלוקט אדר-סיון עמ' שפא הע' 17 ובשוה"ג), וגם כאשר קיום מצווה מסוימת בפשטות אינו שייך במציאות, הרי עניינה הרוחני של המצווה קיים תמיד בעבודת האדם.

וכן הוא גם בעניין טהרת אפר פרה אדומה, שגם בזמננו נוהג הוא בעבודת האדם, ואף עבודה זו היא בכח הנצחיות של משה רבנו דווקא:

עניין המיתה וטומאת מת ברוחניות מורה על הפירוד מקדושה רח"ל. כאשר יהודי דבוק בהשי"ת, אזי "ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום" (ואתחנן ד, ד), אז אין שייכת ברוחניות לא מיתה ולא טומאת מת. אבל אם יהודי נפרד מקדושה, הוא עומד במצב של "טומאת מת" ברוחניות.

ובכדי להיטהר ממצב זה, ולשוב למצב של "ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים", צריכים לעניין פרה אדומה ברוחניות, שזוהי הנצחיות של משה רבנו.

והנה, עניין הנצחיות של משה רבנו בא בזכות עבודתו המיוחדת. משה רבנו הי' עומד בהתבטלות עצמית עצומה לפני הבורא ית"ש, וכפי שנאמר בכתוב "עבדי משה, בכל ביתי נאמן הוא" (בהעלותך יב, ז), וכינוהו חז"ל בנוסח התפילה (שחרית דש"ק) "עבד נאמן". משה רבנו הי' נכון בכל רגע למסור את כל נפשו ומציאותו אליו ית'.

עבודת המסירת נפש היא עבודה שמצד עצם מהותה לא שייכים בה שינויים, והיא נצחית. כי הלא כל עיקר עניין המסירת נפש, הוא התוקף לעשות את רצונו ית' באופן ששום דבר שבעולם לא יוכל לשנותו, וממילא הרי לא יתכנו שום שינויים בשום זמן בעבודה נשגבה זו.

ומשום עבודתו הנצחית של משה, זכה שיהיו מעשי ידיו נצחיים, ושלא שייך בו עניין המיתה, כמו שנזכר למעלה.

וממילא, כאשר אדם נמצא רח"ל במצב של "טומאת מת" ברוחניות, הרי הפתרון לכך הוא שיעורר בעצמו את כח המסירת נפש שבקרבו, שהוא עניין התוקף הנצחי שמבטל את עניין המיתה.

הכח שמעניק חיות לעבודת ה' במשך היום

בנצחיות אפר פרתו של משה רבנו ישנם שני עניינים: א. האפר עצמו קיים באופן נצחי. ב. אפר פרתו של משה משמש בעשיית כל הפרות בדורות שלאחריו.

וכך גם בעבודה הרוחנית של פרה אדומה, שהיא עבודת המסירת נפש, יש בה גם כן מעין שני עניינים אלו:

א. עצם ההתעוררות של כח המסירת נפש שהוא נצחי ולמעלה משינויים.

ב. כח המסירת נפש מחי' את שאר ענייני עבודת ה' ונותן בהם כח ועוז שיהיו כדבעי. וכמבואר בתניא (פכ"ה) "שקיום התורה ומצותי' תלוי בזה שיזכור תמיד ענין מסירת נפשו לה' . . שיהי' קבוע בלבו תמיד ממש יומם ולילה לא ימיש מזכרונו, כי בזה יוכל לעמוד נגד יצרו לנצחו תמיד בכל עת ובכל שעה".

לשני פרטים אלו בפעולת כח המסירת נפש, יש ביטוי בעבודת האדם הרגילה מדי יום ביומו:

א. התעוררות המסירת נפש עצמה היא בשעת התפילה. וכמבואר בתניא (פ"ב) שבכל אדם מישראל יש נפש אלוקית שהיא "חלק אלוקה ממעל ממש", וממילא הרי הוא אוהב את השי"ת אהבה עצומה ומשתוקק להדבק בו ית' ועד כדי מסירת נפש. אלא שאהבה זו היא מסותרת בעמקי לבו, ובשעת התפילה צריך להתבונן בדברים המעוררים את האהבה עד שתבוא לידי גילוי (שם פ"ח-ט).

ב. לאחר התעוררות האהבה והמסירת נפש בשעת התפילה, עסוק האדם בענייניו במשך היום כולו, ואז איננו עוסק בעבודת המסירת נפש עצמה, אלא בקיום התורה ומצותי' בפועל, ומכל מקום, הרי, כאמור, גם בעבודת היום כולו צריך להיות לנגד עיניו זכרון "עניין מסירת נפשו לה'", "ש"בזה יוכל לעמוד נגד יצרו לנצחו תמיד בכל עת ובכל שעה", בדביקות אמיתית ונצחית.

וכאשר יהודי עובד בסדר זה, שמעורר בנפשו את המסירת נפש, שהוא עניין אפר פרתו של משה רבנו, הרי הוא מבטל את עניין המיתה ברוחניות, ונעשה דבק בהשי"ת וממילא "חיים כולכם היום".

אין בכוח התשובה להפוך את הנחש לדבר המחי, ורק "הקב"ה קוראו נחש", כי בכוחו של הקב"ה יכולה התשובה להפוך גם את הנחש לדבר המחי.

"נחש ממית" שהופך ל"נחש מחי"

עשה לך שרף ג' והי' כל הנשוק וראה אותו וחי אמרו רבותינו, וכי נחש ממית או מחי, אלא בזמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה, ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים, היו מתרפאים, ואם לא היו נמוקים (כא, ח, רש"י)

יש לבאר ענין זה בעבודת האדם לקונו:

הנחש מורה על ענין המיתה, שהרי המיתה נגזרה בעולם מצד חטא עץ הדעת, שנעשה על ידי הנחש. וכדמצינו שאלו שלא הי' בהם חטא, נאמר עליהם שמתו "בעטיו של נחש" (שבת נה, ב).

ונמצא, שבציווי הקב"ה "עשה לך שרף וגו'" נתהפך הנחש מן הקצה אל הקצה, מדבר המורה על מיתה לדבר המחי, וכדברי רז"ל "ימחה שמם של אפיקורסין, שהן אומרים אין תחיית המתים, הרי צורת נחש ממית עשה בו המקום חיים תחיית המתים" (ילקוט שמעוני עה"פ).

ואם תשאל "וכי נחש מחי?" איך יתכן שאותו הנחש המורה על ענין המיתה, "נחש ממית", יהפוך ל"נחש מחי"?

על זה "אמרו רבותינו" שדבר זה נפעל על ידי התשובה:

כאשר ישראל "משעבדין את לבם לאביהם שבשמים", היינו שהיצר הרע, שהוא ה"נחש" שבלבם פנימה (כדאיתא בזהר "והנחש כו' דא יצר הרע" (זח"א לה, ב)), מתהפך מרע לטוב ומשתעבד גם הוא "לאביהם שבשמים" - הרי בכוחה של תשובה זו לפעול גם על הנחש שמבחוץ, שיהפוך מ"נחש ממית" ל"נחש מחי".

הקב"ה קוראו נחש – ולא התורה

ויעש משה נחש נחושת

לא נאמר לו לעשותו של נחושת, אלא אמר משה, הקב"ה קוראו נחש ואני אעשנו של נחושת (כא, ט, רש"י)

מלשון רש"י "הקב"ה קוראו נחש" משמע שהקב"ה אמר למשה בפירוש לעשות "נחש", אף שבכתוב נאמר רק "עשה לך שרף", ולא נזכר "נחש".

ויש לומר בטעם הדבר על פי פנימיות הענינים:

אמרו רז"ל: "שאלו לתורה חוטא מה עונשו, א"ל יביא אשם ויתכפר לו. שאלו להקב"ה כו', א"ל יעשה תשובה ויתכפר לו" (ילקוט שמעוני לתהלים כה).

ומבואר בספרים (אור התורה יו"כ ס"ע א'תקנז ואילך. לקוטי שיחות ח"ד עמ' 1152) הפירוש בזה, שמצד התורה ישנם מדידות והגבלות ושיעורים, ועל כן אין בכח התשובה לבדה לכפר על הזדונות, כי אם רק בצירוף הקרבן שבא לאחר התשובה, שהתשובה פועלת שהזדונות יעשו כשגגות, והקרבן שלאחר מכן מכפר על השגגות.

אך הקב"ה נעלה הוא מכל מדידה והגבלה, ו"מי יאמר לו מה תעשה" (קהלת ח, ד), וגם אם "רבו פשעיו, מה תעשה לו" (איוב לה, ו), ולכן אמר הקב"ה שגם התשובה לבדה יש בכחה להפוך זדונות לזכיות.

והנה כחה זה של התשובה נרמז בענין נחש הנחושת, כי "נחש דא יצר הרע" (זח"א לה, א), ובכח תשובתם של ישראל, ש"היו ישראל מסתכלין כלפי מעלה, ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים", נהפך "נחש" זה לדבר טוב המחי ומרפא את ישראל.

ולכן לא נזכר "נחש" בתורה, כי מצד התורה

יגדושי סוגיות

עיון ופולפול בסוגיות הפרשה

חייב הצנעת אפר פרה "למשמרת"

יפולל במה שהביא הרמב"ם בספר הלכותיו פירוט כל פרות שנעשו מימות עולם ועד מקדש העתיד דלכאורה אין בזה דין / ויסקי ריש בזה חיווק והבהרת הגדר ההלכתי דחייב הצנעת האפר "למשמרת"

מלכים).

והנראה בזה בהקדים השינוי בין המשנה לרמב"ם, דבמשנה בא הדבר גבי הדין הנידון בפרקין דהשורף את הפרה מפרישין אותו ז' ימים מביתו שלא ייטמא, ומזין עליו מאפר כל הפרות שנעשו קודם לפרה זו כו', ובהמשך לזה איתא במשנתנו "לא מצאו משבע עושין משש וכו'", ובהמשך הדברים נאמר "ומי עשאו הראשונה עשה משה כו'" והולך ומפרט כל פרות שנעשו; אולם הרמב"ם הביא ענין זה בהמשך לדין אחר (דלהלן בפרקין דפרה) – "ושלשה חלקים היו חולקין את כל אפרה, אחד ניתן בחיל ואחד בהר המשחה ואחד מתחלק לכל המשמרות, זה שמתחלק לכל המשמרות היו הכהנים מקדשין ממנו וזה שניתן בהר המשחה היו ישראל מזין ממנו וזה שניתן בחיל היה מוכן ומרצנע שנאמר [בפרשתנו] והיתה לעדת בני ישראל למשמרת מלמד שמצניעין ממנו, וכן היו מצניעין מאפר כל פרה ופרה ששורפים בחיל", ובהמשך לזה פירט ע"י מי נעשו הפרות כו'.

כתב הרמב"ם ספ"ג מהלכות פרה אדומה "ותשע פרות אדומות נעשו משנצטוו במצוה זו עד שחרב הבית בשנייה ראשונה עשה משה רבינו שנייה עשה עזרא ושבע מעזרא עד חורבן הבית והעשירית יעשה המלך המשיח מהרה יגלה אכ"י"ר". ומקורו במתני' דפרה פ"ג מ"ה, דאיפליגו תנאי במנין הפרות האדומות שנעשו עד חורבן בית שני – אם שבע או תשע (ונתבאר במשנה שם "מי עשאו"), ופסק כדעת חכמים שהיו תשע. וצע"ק למאי הלכתא, ומאי דהוה הוה, והרמב"ם כידוע לא בא בספרו אלא להלכה. וגם מה ראה להוסיף על חז"ל "והעשירית יעשה המלך המשיח מהרה יגלה אכ"י"ר" (ויל"ע במדרשי חז"ל מאין מקורו), ואף את"ל שדרכו לכלול גם הלכתא למשיחא, להלן ית' דניכר שנתכוון ליותר מזה ממה שטרח להוסיף במילי דהלכתא בקשת תפילה "מהרה יגלה אכ"י"ר" (מה שלא מצינו דוגמתו בשאר מקומות שמזכיר ביאת המשיח בס' היד, כולל המקומות שבהם עיקר מקומו – בהל' תשובה והל'.

מיהו לא זהו עצמיות ענין "למשמרת", שפירושו חיוב בעצם קיומו של האפר (ורק שהאפר שצריך להיות מוצנע הוא אפר במצב "מוכן" להזאה, אבל לא משום השימוש וההזאה נגעו בו).

בסגנון אחר (ולבאר בעומק יותר מהו פשר הך דינא שיהיה אפר "למשמרת"): תוכן החיוב של "למשמרת" הוא שיהיה תמיד קיים בעולם אפר "מוכן ומוצנע", ובלשון הרס"ג בספר מצותיו (שם) "ופרה למשמרת בתדר" [שהרי זהו משמעות המושג והתוכן ד"למשמרת", שהדבר משומר באופן שהוא קיים תמיד], ונמצא ש"למשמרת" אינו (רק) חיוב נפרד על כל פרה שיש להצניע חלק מאפרה למשמרת (ע"ד ב' החלקים האחרים הנלקחים ממנו) אלא זהו (גם) חיוב כללי ותמידי שלעולם צריך להיות קיים אפר פרה המוצנע "למשמרת" [ועפ"ז נמצא שלענין חיוב זה הו"ו כל י' הפרות כמו חפצא אחד, כי על ידי כולם יחד מתקיים חיוב אחד ד"למשמרת" תמיד. ובזה יש להמתיק עומק ענין הדין דהכהן השורף מזין עליו "מכל חטאות שהיו שם" גם יחד].

ומעתה אפ"ל דהוא הוא הגדר להלכתא שביקש הרמב"ם להשמיענו בפירוט כל הפרות שנעשו מימות עולם, דבזה הביא חיזוק לדין התמידי דלמשמרת שהזכיר לפני"ז, דאשכחן שחיוב זה קויים במשך כל הדורות, ואכן אפר פרה היה קיים תמיד מאז הציווי, כהדגשת לשונו (שלא רק פירט עשיות שהיו במשך הזמנים, אלא הדגיש דהעשיות היו) "משנצטוו במצוה זו עד שחרב הבית בשנייה", ברציפות כל הזמנים, שתמיד היה אפר קיים למשמרת.

[וע"ד משנ"ת במק"א בדברי הרמב"ם

והרי חילוק מהותי יש כאן, דבמשנה בא הדבר לענין עשיית הפרות לשם השימוש באפרן לטהרה (שבכלל זה היא ההזאה על הכהן השורף את הפרה החדשה המדובר כאן); משא"כ הרמב"ם הביאו גבי חיוב הצנעת אפרן למשמרת. ואין מקרא יוצא מידי פשוטו, דדין למשמרת אינו רק שמירה לשם שימוש, שיהיה מוכן להזאה עתידית, אלא עיקר ענינו הוא כשמו – שהאפר יהיה מוצנע למשמרת, היינו דחיוב זה אינו סניף במצות הזאת פרה אדומה (שתכלית ההצנעה היא כדי שיהיה אפר מצוי להזאה) אלא זהו דין מיוחד בפ"ע שצריך להיות אפר מוצנע למשמרת (ראה רש"י על התורה פרשתנו יט, ט – ע"פ התוספתא פרק פ"ג, יד. ועיין בארוכה בביאור הרי"פ פערלא על סהמ"צ להרס"ג, פרשה מה).

פירוש, דאמנם גם ענין זה – צורך השימוש באפר, שיהיה תמיד אפר שאפשר להזות ממנו – נכלל אף הוא בחובת הצנעה למשמרת, וכדייק לשון הרמב"ם "מוכן ומוצנע" (ועיי' לשונו בסהמ"צ מ"ע קיג ובמנין המצוות דריש ספר היד, גבי כללות מצות פרה אדומה, שתוכן המצוה דעשיית פרה הוא שנצטוונו שיהיה אפר "מזומן" לטהרת טמאים כו'), והרי מאפר מוצנע זה הזו על השורף כמבואר במשנה כנ"ל (והביאו הרמב"ם לעיל פ"ב ה"ו), וכן הזאה שהיו מזין מן האפר על כה"ג לפני יוה"כ (עיי' במשנה שם בריש הפרק וביומא ח, א) מצינו דהיו מזין אותו מאפר המוצנע למשמרת (עיי' במפרשי המשנה וכן בפיהמ"ש להרמב"ם בסוף פרקין. רש"י יומא ד, רע"א. והאריך בכ"ז הרי"פ פערלא שם. ויצויין שבספר היד בהל' פרה אדומה ובהל' עבודת יוה"כ"פ לא הזכיר הרמב"ם כזאת, שההזאה היא מן המוצנע בחיל (ועיי"ע רש"י על התורה שם. תוס' יו"ט פרה בסוף פרקין. ספר השיחות תשמ"ט חלק א ע' 343 בשולי הגליון);

דכל הפרות הקודמות].

ויש להוסיף עוד בזה, דהנה סו"ס הלשון "מהרה יגלה אכ"ר" תפילה ובקשה היא, ולא נתחוויר לגמרי מה מקום לסגנון זה בספר הלכות; ועכצ"ל דבהך גופא השמיענו הלכה (כידוע דרכו להשמיע הלכות גם ברמז ודיוק לשון, ובפרט כשמחדש דבר שאינו מפורש להדיא בש"ס), והוא, דבחיוב האמונה במשיח פסק בה' מלכים רפי"א "וכל מי שאינו מאמין בו או מי שאינו מחכה לביאתו . . . הוא כופר . . . בתורה ובמשה רבינו". היינו דמלבד האמונה יש גם חיוב בפ"ע לחכות, ואף הוא כמו חיוב האמונה – חיוב תמידי הוא, והנה "מחכה" פירושו הרגש בלב (ולא ידיעה בעלמא), ודבר זה בא רק כאשר מרגיש שביאת משיח חסרה לו, אשר עי"ז בכל עת שמזכיר אודות משיח א"א לו להתייחס בשוויון נפש ומתעורר ברגשי צפיה, וממילא נכנס בכלל "צרכיו" וחייב להתפלל שיהיה הדבר בהקדם האפשרי (כי דין תפילה הוא שאילת צרכיו, ראה רמב"ם הל' תפילה פ"א ה"ב-ד). ושיעור זה השמיענו הרמב"ם כשהכניס במילותיו בפירוש תפילה ובקשה זו, בהדגשת "מהרה", ודוקא היכא שזוכרה ביאת המשיח שלא במקומה, בהלכות פרה אדומה – ללמדנו שיעור חיוב "מחכה לביאתו". ואחר שהשמיענו דין זה לא הוצרך שוב לפרש תפילה זו בתוך מילות ספר היד בשאר מקומות שהזכיר ביאת המשיח.

[ועי"ז בלקו"ש חכ"ח חוקת א הערה 39 אמאי מ"מ לא בחר להזכירו בפעם הא' שזוכרה ביאת משיח בספר היד, מצד השייכות המיוחדת דתוכן פרה אדומה דוקא לענין ביאת המשיח, עת קץ שבה יקויים וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מטומאת מת שעל כולנו בזה"ז].

ריש הלכות בית הבחירה שפירט אודות "משכן שעשה משה רבינו" ופרטי השתלשלות כל המשכנות שהיו עד המקדש בירושלים, ולכאורה לית בזה הלכתא מאז שנקבע מקום הבנין בירושלים, ומאי דהוה הוה; ונתבאר שי"ל דס"ל שהציווי על בנין בית המקדש ילפינן ממקרא ד"ועשו לי מקדש" שנצטוו במדבר (ולא מפסוקי פ' ראה גבי המקום אשר יבחר בארץ ישראל כו'. עיין השקו"ט בכ"ז בנו"כ הרמב"ם), כי מזה עולה שהוא בגדר מצוה תמידית שישנה בכל הזמנים, גם קודם ביאתם לארץ, מאז ולעולם, וזה הדגיש בפירוט כל המשכנות, להוכיח שהיא מצוה תמידית שנתקיימה במשך כל הדורות גם לפני שבאו לירושלים].

ומאחר שהרמב"ם כלל בספרו גם הלכתא למשיחא, כנ"ל, הוצרך לבאר (לא רק איך נתקיים הציווי "עד שחרב הבית בשניה", אלא גם) איך יתקיים הציווי בבית העתיד, "והעשירית יעשה המלך המשיח". ומעתה יתחוויר גם הטעם שהוסיף הרמב"ם "מהרה יגלה", דבזה עצמו מודגש הגדר ההלכתי הנ"ל, כי כיון שישנו חיוב תמידי שיהיה אפר פרה "למשמרת" נמצא שמצות פרה אדומה "דורשת" שגילוי המשיח יהיה מהרה ככל האפשר כדי שתתאפשר עשיית אפר הפרה, דבכל רגע ורגע שאין בשום מקום שבו נמצאים בני ישראל אפר פרה מוצנע ומשומר יש חסרון (בשלמות) קיום הציווי שצריך להיות תמיד אפר פרה "למשמרת" ביד ישראל [וע"פ הנ"ל דכולהו פרות חפצא אחד הם בענין זה, שעל ידי רציפות כולן משלימות המה יחד התקיימות דין אחד ד"למשמרת", נמצא דחסרון אפר הפרה שבזמן מאוחר מחסיר ב"למשמרת"

המדרש חיים

מכתבי עצת והדרכה בעבודת השי"ת בזמני היום יום

בעיות עם השכנים

והעיקר כשאין משתדלים כראוי בהנוגע להשכן רע שבלב האדם הוא היצה"ר,

ובמילא כשמוסיפים בשני הענינים הרי מדתו של הקב"ה מדה כנגד מדה אלא שכמה פעמים ככה. ורואים הטבה גם בהנוגע לשכן רע כפשוטו.

ומהנכון לבדוק המזוזות בדירתו שיהיו כולן כשירות וגם התפילין שלו.

בברכה לבשורות טובות בכל הנ"ל.

(אנרות קודש ח"ח עמ' רו-ה)

בעי' או הזדמנות?

במענה למכתבו . . בו כותב אודות השכן שלהם אשר אינו מתנהג כדבעי, ומוסיף, שהנ"ל מנהיג 300 ילדים, הכוונה שהוא מורה או מדריך, ומבקש שימהר העתקתו מהם.

ולפלא גדול, שלא עלה בדעתו, לשמש הזדמנות זו, שדר אצלם לפעול עליו לקרבו ליהדות, מאחר שנוגע זה - כמו שכותב - לשלש מאות ילדי ישראל, ואפשר כדאי שעוד מי מאנ"ש יכירו אותו, וכבר נאמר, ותשועה ברוב יועץ, והלא יכול להיות, שכל ענין קניית הבית וכו' הכוונה בהנ"ל פעולות להצלת נפשות מאות ילדי בני ישראל,

מובן שלא על הכל יכולים לפעול בדרך וסגנון אחד, ולכן כותב הנני להתייעץ בזה עם אנ"ש שי, ויהי רצון שיבשר טוב...

(מכתב ט"ז כסלו תשי"ט)

בעלי השפעה ודרך הפשרה

במענה על מכתבו . . בו כותב אודות הקשיים שיש לו משכנו וכו'.

והנה בכגון דא נוהגים לבקש אנשים בעלי השפעה היודעים פרטי המצב שישפיעו על [השכן] הנ"ל, ולמצוא אופן של פשרה ומילתא דשווא לתרווייהו, והרי סוף סוף כל בן אדם מקבל השפעה כשמוצאים המתאים בענין פלוני ובמצב פלוני.

והנה כיון שכותב במכתבו אשר מבאר הוא לעצמו הענין האמור שהוא כדי לזכר נשמתו וכו' מזה גם כן מובן אף שפשוט הוא גם בלאו הכי, שכל מה שיוסיף הוא בתורה ומצותי' יתוסף בברכות השם יתברך בהמצטרך לו אשר גם ענין האמור בכלל זה הוא ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

(אנרות קודש ח"ד עמ' שצ)

פעולות רוחניות להטבה

במענה על מכתבו . . בו כותב אודות מצב בריאותו וגם אשר סובל הוא משכנים תקיפים.

והנה בהנוגע לבריאותו צריך להתייעץ עם שני רופאים מומחים ולעשות כהוראתם והתורה נתנה רשות (שפירושו ג"כ כח) לרופא לרפאות...

בהנוגע למ"ש אודות שכנים רעים, הנה על פי רוב זהו בא מחוסר הכוונה בברכת השחר כשמתפללים "שתצילנו כו' ומשכן רע",

נשיא ישראל לעולם לא ישכח

מכתב התעוררות מכ"ק אדמו"ר הרי"ץ מליובאוויטש זי"ע לחסידים לקראת יום הסתלקות אביו כ"ק אדמו"ר הרש"ב מליובאוויטש נ"ע

להתקשר באילנא רברבא

התורה אומרת כי נשיא ישראל לעולם לא ישכח, וזכר זכותו לא יסוף לעולמים, וכמאמר זכות אבות לא תמו.

יום עליית נשמת צדיק, גדול הדור ונשיא בישראל נקראת הילולא, ענינו ותוכנו מבואר בנגלה ובנסתר בכמה מקומות בביאור רחב, וזכות גדול הוא לכל המשתתף בשמירת יום ההילולא לייחדו ולקובעו ליום תפלה ולימוד בחבורה והתועדות, ובפרט לאלו הנחשבים על דגל הצדיק ההוא, תלמידיו ותלמידי תלמידיו, אשר המה ראשונים לזכות באור היום ההוא, לייחדו ליום עבודה ופועל, לטובת נשמתם, רוחם ונפשם, בתפלה בצבור במתינות, בקביעות שעה של לימוד התורה אשר זכו לשמוע מפי ק' מורם ורבים, בעל פה או בכתב, ובנתינת צדקה, אשר כתיב בה וצדקה תרומם, לזכותם להתקשר באילנא רברבא.

תורת החסידות אומרת, כי יש כמה מדרגות בענין ההשתטחות במקום היכלי קדש של צדיק, ומורו ורבו, וכן בענין ואופני הדביקות, אמנם ביום ההילולא ריחוק המקום לאו שמי' ריחוק, וכל המשתתף בעבודת היום כאמור, הנה כאו"א לפי מדרגתו, נחשב הוא על דגל הזוכים להפקד בזכרון טוב, אשר אור זכות הצדיק יגן עליו ועל ביתו וזרעו וזרעו בפקודת ישועה ורחמים.

יום עבודה בועד ובתיקות

והנה ביום הראשון בשני לחדש ניסן הבע"ל הוא יום ההילולא של הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק [הרש"ב] זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע [נסתלק ביום ב' ניסן שנת ה'תר"פ, ארבע שנים קודם למכתב זה. המו"ל], מורכס ורכס העומד בסוד קדושים רבה הוד כ"ק אבותינו רבותינו הק' בארצות החיים, נושאים רנה ותפלה, לעורר רחמי שמים על תלמידיהם תלמידי תלמידיהם, וכל ההולכים בדרכי יושר ומחבבי תורה ומצות, בעדם בעד ביתם זרעם וזרעם אשר יכרכם האלקים בברכה כפולה ומשולשת בבני חייא ומזונא רויחא.

ואשר ע"כ, הנה כל ידידינו אנ"ש שי' די בכל אתר ואתר, התאבים וצמאים להתקשר ולהתדבק באילנא רברבא, ולהפקד בזכרון טוב כאמור, עליהם בעזרתו ית' לשמור את היום הזה, ולייחדו ליום עבודה בועד ובתיקות, באהבת רעים כאחים וכתלמידים בני אב ורב אחד.

עבודת היום, הג' תפלות יתפללו לפני התיבה הנכבדים מזקני אנ"ש שי' בתפלה במתינות (קונה התפלה יכול לכבד רק את זה אשר בו יבחרו כנ"ל). אחרי תפלת ערבית במוש"ק ילמדו פרק כ"ז מאגה"ק, אהובי אחי ורעי אשר כנפשי כו' (עד) לברכה, בשחרית קודם התפלה ילמדו באגה"ק ביאור על הנ"ל ואח"כ להתפלל כנ"ל. אחר התפלה ואחרי אמירת נשיא היום, יאמרו מזמורי היום כסדר ימי החדש (מקאפיטל יו"ד עד י"ח) ואח"כ ילמדו משניות (לחלק כל הפרקים של אותיות השם שלום דוב בער בין המתפללים) ויתועדו יחדיו בכל אתר ואתר כפי אשר ימצאו לנכון, להתדבר על דבר קביעות עתים לתורה והתועדות רעים. קודם תפלת המנחה ילמדו פרק כ"ג מאגה"ק בגזירת עירין פתגמין קדישין, ובמקום שאפשר יחזרו איזה דרוש בע"פ. כל אחד ואחד מאנ"ש שי' ישתדל לעלות לתורה באחד מהשני שבתים שלפני ההילולא ואחריו, ובכל הבתי כנסיות של אנ"ש שי', הכנסת שני השבתים האלו מקודשים כאמור.

"קופת רבינו"

כל הנדרים והנדבות אשר ירימו אנ"ש שי' ביום ההילולא ובהשבתים שלפני ואחריו כאמור, יורשם ברשימה מדויקת (שמו ושם אמו והכינוי) והם מוקדשים לקרן קיימת על הצדקות שהתנהג בהם הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, ונתן נפשו הט' עליהם, ותקרא בשם "קופת רבינו" כי מפרי הקרן יוקח על הצדקות הנזכרות, ויבחר ועד אשר אליהם יובא התרומה.

ואשא כפי אל אלקינו ואלקי אבותינו כי הוא ית' יברך את עמו ישראל, בכל מקום שהם, בשפעת חיים וברכה, אושר ועושר, במנוחת הדעת, והלב ובדור ישרים יבורך בבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובעבודה שבלב, ועינינו תחזינה בשוב הוי' שיבת ציון ויקוים היעוד, והקיצו ורננו שוכני עפר והוא בתוכם ישמיענו נפלאות מתורת הוי' תמימה משיבת נפש בגוף כי טל תורה מחי' אכי"ר.

(אגרות קודש ח"א עמ' שפט ואילך)